

уникален начин се срастват и взаимопроникват, произвеждайки най-мощния персонален мит в националния митопоезис. При което обаче – диалектическият обрат в сюжета, пронизително отбелязан от Гео Милев – тъкмо в своята крайност и абсолютност този персонален мит е всъщност върхова проява, еманация на акумулирани колективни енергии – енергии, които сам той подхранва и заглежда.

Митът „Ботев“ се генерира в зоната на интерференция, там, където *модерно-политическото*, заедно с изцяло вписания в него *биографичен жест*, са асимилирани от поетическото слово и – чрез него – вкарани в надперсонални и надисторически архетипови структури. Арена на тази дифузия е основно митофолклорният дял в творчеството на поета, творби като „На прощаване“, „Хайдути“ и особено баладата „Хаджи Димитър“ – най-мощният митогенен текст в Ботевия мит и в националния митопоезис изобщо. Именно тези творби осъществяват органичната слатост между историко-биографична конкретика и митически универсализъм, поглъщането на първото от второто.

Вазов не успява да проникне по рационален начин в сложната структура на Ботевия мит. Макар смътно да усеща неговата комплексност, тъждеството на съставляващите го антитези, на строго персоналното и национално значимото, той мисли в йерархична разграниченост отделните аспекти и равнища в Ботевата фигура. В духа на възрожденския позитивизъм абсолютизира колективното, но в неговия модерен, конкретно-политически аспект – изцяло в един хоризонтален план, в плоскостта на профанното.

От друга страна, Вазов редуцира Ботев – в един силно *уедрен* план и най-вече в поезията си – до име от списъка на мъчениците, паднали за българската свобода. Макар да чувства вътрешното единство на Ботевия характер, той не приема този характер в неговата сложно, дори антагонистично съставена цялост и в конкретните му психобиографични измерения. Категорично отхвърля онова, което му се струва „*купешко*“, „*книжно*“, заето от Европа, т.е. *собствено модерното* и универсалното в неговата личност и идеология (критическата студия „Христо Ботев“, 1891).

Тезата на настоящия опит е, че тази партикуляция на Ботевата фигура е един подчертано *рационален* акт.

Но на едно друго равнище Вазовата колективистична нагласа се проявява не в сферите на актуално-политическото, а в диахронните проекции на митологичното. Не в строго рационалния дискурс на „критическото“, а в спонтанния наивитет на поетическото. Вазов успява истински да се докосне до Ботевия мит по един по-скоро спонтанен начин, в най-ранната си и „незряла“, рационално нерефлектирана поезия.

Прието е раздвоеността в отношението на Вазов към Ботев да се мисли в *статичен, хоризонтален аспект*. Но освен хоризонтални измерения, тя има и своята *вертикална, хронологическа* динамика. Тази динамика е особено интересна, защото емпиричната, биографичната онтогенеза на Вазов е израз на скрити културно-исторически сюжети. Сюжети, които имат и своите *жанрово-дискурсивни* проявления.

Ботевата тема у Вазов се разделя на два периода, които са много различни помежду си – и като отношение, и като жанрово-дискурсивна артикулация на това отношение.